

BALLA JÓZSEF:

Automatizált Határellenőrzési Rendszer

A határforgalom-ellenőrzés gyakorlati mechanizmusa időről-időre változik. Ez az állandó változás az ellenőrzéssel szemben támasztott követelmények érvényesülése és érvényesítése érdekében, a folyamatosan változó veszélyforrások megakadályozására és megszüntetésére irányuló reagáló képességből ered. A határforgalom-ellenőrzés során alkalmazott informatikai-, technikai eszközöknek és ellenőrzéstechnológiai eljárásoknak szoros összhangban kell lennie a kor fejlett vívmányival.

Napjainkban a határforgalom-ellenőrzése során olyan eljárások kerültek és folyamatosan kerülnek alkalmazásra, amelyek egyre inkább függetlenítik az ellenőrzést a humán erőforrástól (ezzel is csökkentve a szubjektív befolyásoló tényezőket) és egyre inkább az egyedi - technikai és informatikai eljárásokkal is mérhető és azonosítható - objektív körülményeket teremtő mechanizmusokat alkalmaznak.

Az integrált határigazgatás koncepciója - az Európai Unió területére be- és onnan kilépő személyek forgalmára alapozva - magában foglalja az ellenőrzési mechanizmusok és az eszközök egyesítését, amelynek egyik eleme kell, hogy legyen az Automatizált Határellenőrző Rendszer (Automatic Border Control System, a továbbiakban: ABC rendszer) és a Regisztrált-utas Program (Registered Traveller Programme, a továbbiakban: RTP rendszer)³⁴. Az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség (a továbbiakban: Frontex) a két rendszer esetében azt mondja, hogy amennyiben, a rendszer nem támaszkodik a biometrikus elemeket tartalmazó úti okmány alkalmazására³⁵, akkor külön mintavételezés alapján más biometrikus azonosító is szolgálhat személyazonosításként.³⁶

³⁴ Automatizált Határellenőrző Rendszert (ABC rendszer) a szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személyek, míg a Regisztrált-utas Programot (RTP rendszer) a schengeni külső határ átlépése során a harmadik országból származó, előzetesen átvilágított és ellenőrzött gyakori utazók használják. Mind a két rendszer biometrikus adatok alapján történő automatizált személyazonosítást végez.

³⁵ A Tanács 2252/2004/EK Rendelete (2004. december 13) a tagállamok által kiállított útlevelek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról alapján elsődleges biometrikus azonosító az arckép, másodlagos pedig az ujjnyomat. L 385/1

³⁶ Frontex, European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European: BIOPASS Study on Automated Biometric Border Crossing Systems for Registered Passenger at Four European Airports, Warsaw, August 2007.

Az ABC bevezetésével automatikussá válhatna az utasok személyazonosságának, és bizonyos tekintetben az utazáshoz felhasznált úti okmány (elsődlegesen az útlevel) eredetiségének és érvényességének ellenőrzése, az ellenőrzést korábban végrehajtó hivatalnok személyes beavatkozása nélkül.

Az Európai Parlament és a Tanács 562/2006/EK Rendelet (továbbiakban: Schengeni határ-ellenőrzési Kódex) 7. cikk (2) bekezdés értelmében *„Minden személyt minimum-ellenőrzésnek kell alávetni annak érdekében, hogy a be- vagy felmutatott úti okmányok alapján személyazonosságát megállapítsák. A minimumellenőrzés a jogszerű birtokost határátlépésre jogosító okmányok gyors és egyszerű ellenőrzéséből áll – amennyiben célszerű, technikai eszközök segítségével és a megfelelő adatbázisban található, kizárólag a lopott, a jogellenesen használt, az elveszett vagy az érvénytelenített okmányokkal kapcsolatos információ felhasználásával –, annak megállapítására, hogy azok érvényesek-e, illetve találhatóak-e rajtuk hamisításra utaló jelek. A szabad mozgás közösségi jogával rendelkező személyek esetében az első albekezdésben említett minimum-ellenőrzés az alkalmazandó eljárás.”*

A tagállamok által kiállított útlevelek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokat a Tanács 2004. december 13-i 2252/2004/EK Rendeletében rögzítette.

A preambulum (2) 2000. október 17-én a tagállamok kormányai Tanács keretében ülésező képviselőinek állásfoglalása minimum biztonsági követelményeket vezetett be az útlevelek tekintetében. Helyénvaló ezen állásfoglalásnak most egy közösségi intézkedéssel történő felülvizsgálata a célból, hogy az útlevelekre és úti okmányokra vonatkozó fokozott, harmonizált biztonsági előírások elérésével azok meghamisítással szembeni védelme biztosított legyen. Ezzel egyidejűleg az útlevelekbe és úti okmányokba biometrikus azonosítókat kell beilleszteni annak érdekében, hogy az okmány és annak valódi birtokosa között megbízható kapcsolat jöjjön létre.

Az 1.cikk (2) értelmében Az útleveleknek és úti okmányoknak magukban kell foglalniuk egy arcképet tartalmazó, magas biztonsági fokú tárolóelemet. A tagállamoknak az okmányba kell foglalniuk - interoperábilis formátumban - két, sík felületen levett ujjnyomatot is. Az adatokat

védelemmel kell ellátni, a tárolóelemnek pedig megfelelő kapacitással kell rendelkeznie az adatok sértetlenségének, valódiságának és bizalmas jellegének garantálásához.

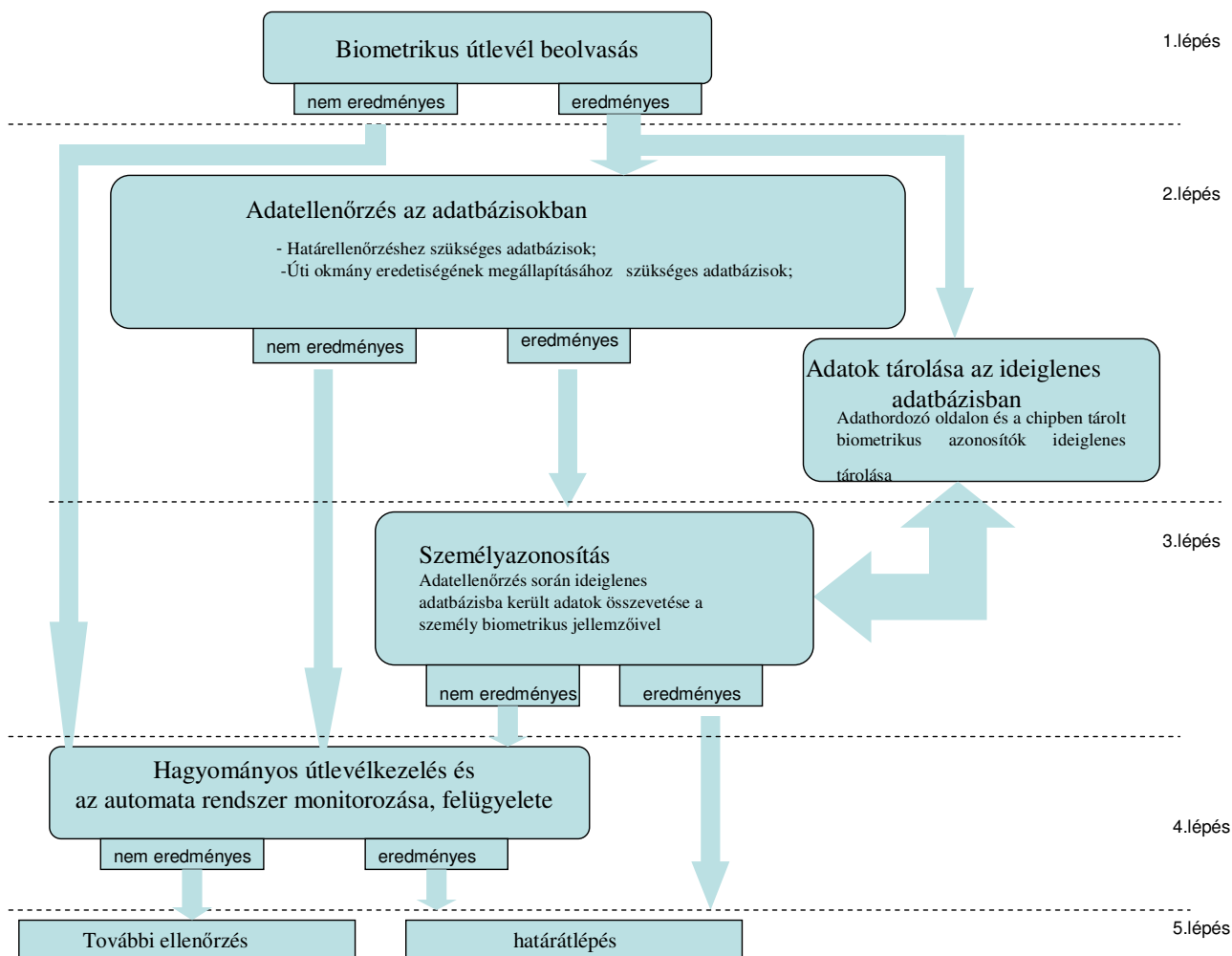
Az Európai Unió Tanácsának Stockholm Program”-ja (2010/C 115/01), melynek 5. fejezet 5.1. „A külső határok integrált igazgatása” alfejezet szerint „Az Európai Tanács tudomásul veszi a tagállamoknak és a Frontexnek az automatizált határellenőrzésre vonatkozó, folyamatban lévő tanulmányait, és arra biztatja őket, hogy a külső határokon végzett határellenőrzés javítása érdekében a legjobb gyakorlat kialakítása céljával folytassák munkájukat.”

A 2010. június 03-án Luxemburgban megtartott 3018. Igazságügyi és Belügyi Tanácsi értekezleten elfogadott Tanácsi következtetés szerint:

- Elfogadta a szükségességét annak, hogy létre kell hozni egy egységes minimum követelményrendszert, amely egyszerű és homogén eljárást biztosít az Európai Unió állampolgárok számára a gyors határátlépés érdekében.
- Felkérte a tagállamokat arra, hogy vállalkozzanak a biometrikus úti okmányok felhasználásán alapuló Automatizált Határellenőrző Rendszer telepítésére annak érdekében hogy az Európai Unió állampolgárok határátlépése egyszerűbbé és gyorsabbá válhasson. Ennek során vegyék figyelembe a tagállamokban már működő automatizált technikai megoldásokat, hogy európai szinten a minimális követelményszintet teljesítő, interoperabilis megoldások jöjjenek létre.
- Bízta a tagállamokat a biometrikus elemeket tartalmazó úti okmányok minél szélesebb körű felhasználására, megteremtve ezzel a határátlépés során a legmagasabb biztonsági szintet.

Az ABC rendszerek elvárt működési mechanizmusa

Az ABC rendszer lehetőségei már annak igénybevétele előtt, az utastérben tájékoztató táblákon, monitorokon jelennek meg. A rendszer használata során, az utas részéről szükséges teendőket rövid animációs jelenetek mutatják be. A mechanizmus abszolút utasbarát-, gyors-, egyszerű és biztonságos határátlépést tesz lehetővé a biometrikus útlevelel rendelkező Európai Unió állampolgárok számára.

Az ABC rendszer működésének vázlata³⁷

Az ABC rendszer teljes működési területe kamerákkal megfigyelt, melynek képei a blokkvázlat 4. lépésében megjelenített útlevélkezelőhöz futnak be. A kamerarendszer mellett mozgásérzékelők segítik, illetve biztosítják, hogy a rendszeren kizárólag az ellenőrzés keretében történő határátlépésre legyen lehetőség. A mozgásérzékelők által vett esetleges tiltott határátlépési kísérlet jelei szintén az útlevélkezelő részére kerülnek továbbításra.

³⁷ Megvalósíthatósági tanulmány a Ferihegy 2 nemzetközi repülőtéren biometrikus zsiliprendszer kialakítására, KHA 2008/3.5.1., Országos Rendőr-főkapitányság, 2010. június

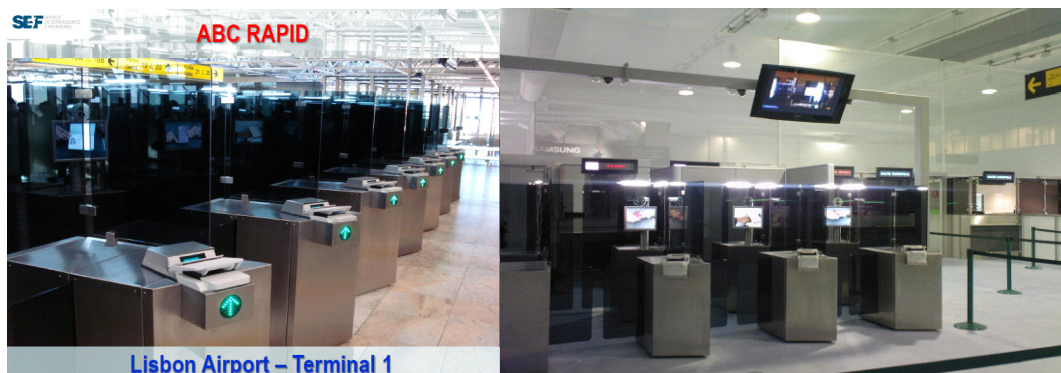
Az ellenőrzés lépései:

1. lépés: A biometrikus elemeket tartalmazó úti okmányban szereplő adatok beolvasása. Az utas önállóan helyezi úti okmányát a leolvasó berendezésre. Amennyiben a beolvasás nem vezet eredményre (pl. az úti okmány biometrikus elemekkel nincs ellátva), az ellenőrzés a hagyományos útlevelel ellenőrző pultnál folytatódik.
2. lépés: Az úti okmány sikeres beolvasását követően megtörténik az adatok adatbázisokban történő ellenőrzése. Ez magában foglalja a határátlépésre jelentkező személy és úti okmányának a határellenőrzés során alkalmazott adatbázisokban történő ellenőrzését (SIS illetve nemzeti adatbázisok), továbbá megtörténik az úti okmány eredetiségének, érvényességének vizsgálata. Az adatbázisokban történő ellenőrzéssel egy időben a biometrikus adatokon alapuló automatizált személyazonosításhoz szükséges információk egy ideiglenes adatbázisba kerülnek. Ezen adatbázis az említett adatokat kizárólag a határellenőrzés ideje alatt tárolja meg.
3. lépés: Adatbázisokban történő eredményes ellenőrzést követően a személyazonosítás fázisa kezdődik. Eredményesnek tekintjük azon adatbázisban történő ellenőrzéseket, melyek során az úti okmányok illetve tulajdonosának adatai a határellenőrzéshez szükséges adatbázisokban nem szerepelnek, és az úti okmány eredetiségének, érvényességének megállapítása pozitív eredménnyel zárul. A személyazonosítás fázisában az utas biometrikus azonosítójának (arc vagy ujjnyomat) beolvasása megtörténik, és összevetésre kerül az ideiglenes adatbázisban tárolt adatokkal.
4. lépés: A hagyományos útlevelel ellenőrzést foglalja magában, mely egy sikeres személyazonosítás során az ellenőrzés folyamatából kimarad. Amennyiben az automatizált határellenőrzés bármely fázisa sikertelen – nem eredményes – az ellenőrzés a 4. fázisban megjelölt útlevelelkezelőnél folytatódik. Ez a személy folyamatosan figyelemmel kíséri az Automatizált Határellenőrző Rendszer működését, információkkal rendelkezik az útiokmányokból beolvasott valamennyi adatról és az adatbázisokban történő lekérdezések eredményéről. Az útlevelelkezelő kameraképek segítségével felügyeli az automata határellenőrzésben részt vevő utasok mozgását, és veszi az esetleges tiltott határátlépési kísérlet során rendszer által küldött jelzéseket.
5. lépés: A határellenőrzés utolsó fázisa, mely egy sikeres ellenőrzést követően magát a határátlépést jelenti. Sikertelen ellenőrzés esetén a további szükséges intézkedéseket foglalja magába.

Biometrikus adatok alapján történő személyazonosítás gyakorlati tapasztalatai néhány Európai Unió tagállamban

PORTUGÁLIA³⁸

A biometrikus elemek alapján történő személyazonosításban meghatározó szerepet nyújtott Portugália, aki 2007 végére már egy olyan automatizált átléptető rendszert fejlesztett ki, amely alkalmas volt a gyakorlati alkalmazásra is, így 2008-ban megkezdte működését a lisszaboni repülőtéren. Az ellenőrző rendszer a biometrikus adatokat tartalmazó útlevelekre alapozza az azonosítási eljárást, így elsősorban az EU állampolgárainak tudja biztosítani a rövidebb idejű ellenőrzést. Az ellenőrzés nem az ujjnyomat azonosítása alapján történik. Az ellenőrzés első részében megtörténik az okmány adathordozó oldalának ellenőrzése és a chipen tárolt adatok kiolvasása. Az okmányolvasó ellenőrzi az adathordozó oldal biztonsági elemeit is. Ezt követően a személyazonosítás arcfelismerés alapján történik. Az utasról digitális arcképet készítenek, amelyet egy arcfelismerő szoftver összehasonlít az adathordozó oldalon rögzített arcképpel, illetve a chipről kiolvasott arcképpel. Amennyiben a három arckép egyezősége, azonossága megállapítható, akkor az átléptetés megtörténik. A határátlépés átlagosan 20 másodpercet vesz igénybe. A rendszer beruházási költség 400 ezer utas átléptetésével térültek meg.

Átléptető rendszer kialakítása Portugáliában³⁹

³⁸ Megvalósíthatósági tanulmány a Ferihegy 2 nemzetközi repülőtéren biometrikus zsilliprendszer kialakítására, KHA 2008/3.5.1., Országos Rendőr-főkapitányság, 2010. június

³⁹ u. o.

NÉMETORSZÁG

A frankfurti repülőtéren két biometrikus azonosítási elven működő automatizált átléptető rendszer gyakorlati tapasztalatai állnak rendelkezésre.

Az első rendszer az írisz alapú azonosítást alkalmazza. Az ABG (Project Automated Border Control), a névenvezésű rendszert az EU állampolgárai használhatják. A rendszer használatának nem feltétele a biometrikus elemeket tartalmazó útlevelel megléte, mivel az sem tartalmazza az írisz azonosítót, ezért az átléptető kapukat csak azok a regisztrált utasok használhatják, akiknek az íriszét előzetesen rögzítették és egy adatbázisban tárolták. A programhoz a repülőtéren alakították ki a regisztrációs központot. Az ellenőrzésnél a személyazonosítás az írisz alapján történik. Az utas íriszéről digitális kamera készít felvételt, amit szoftveresen összehasonlítanak a regisztrálás alkalmával rögzített azonosítóval. Azonosság esetén a személy átléptetése megtörténik.

Írisz alapú átléptető rendszer Németországban⁴⁰

Írisz regisztráció Németországban⁴¹

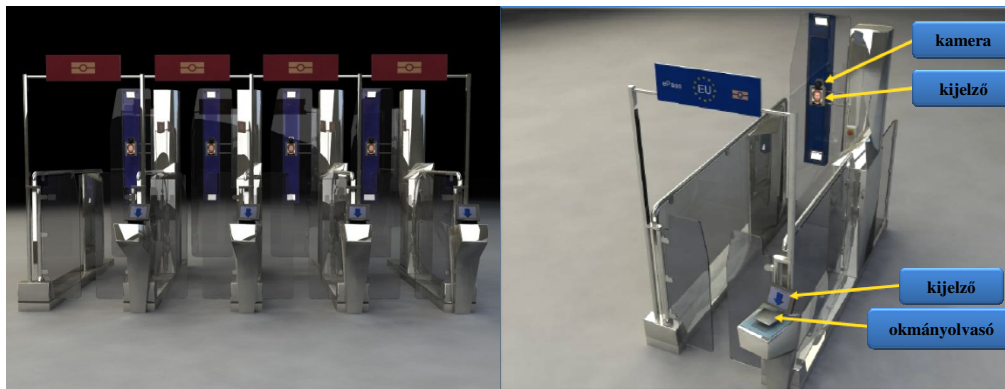
A második rendszer az arcfelismerés alapján működő úgynevezett Easy-Pass rendszer. A rendszer használatához az utasoknak biometrikus adatokat tartalmazó útlevelel kell rendelkezniük. A rendszer arcfelismerés alapján működik az utasról készült fotó és a chipen szereplő fotó összehasonlításával. Itt nem kell regisztráció, bármelyik biometrikus adatokat

⁴⁰ Gregor Pelzl Federal Police Headquarters Potsdam, Border Checks 2015.

Forrás: Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Főigazgatóság Határrendészeti Főosztály

⁴¹ Christof Ferdinand Bundespolizeipräsidium Referat 22 Grenzpolizei: AG Grenzverkehrskontrolle Nemzetközi Határrendészeti Konferencia Határforgalom-ellenőrzési Munkacsoport Ülés Budapest, 2008. november 17-18.

tartalmazó útlevél birtokos jogosult a kapuk használatára. Az ellenőrzési mechanizmus azonos a lisszaboni repülőtér rendszerével. Az ellenőrzés átlagos ideje 10-15 másodperc.

Arcfelismerő rendszer Németországban⁴²

HOLLANDIA

Az amszterdami Schipol nemzetközi repülőtéren a PRIVIUM elnevezésű automata átléptető rendszer üzemel, amely írisz alapú biometrikus személyazonosítás alapján működik. A rendszert csak az EU állampolgárai vehetik igénybe. Az írisz alapú azonosításnak a feltétele egy regisztráció (10-15 percet vesz igénybe). A regisztráló íriszét rögzítik egy adatbázisban, és ahhoz történik majd az utazások során az összehasonlításra alapuló személyazonosítás. A regisztráció során az úti okmány eredetiségét és érvényességét ellenőrzi egy tisztviselő, aki indoklás nélkül megtagadhatja a regisztrációt. Hetente közel 600 regisztrációt teljesítenek. Az azonosítási eljárás azonos a frankfurti ABG rendszerével.

PRIVIUM rendszer Hollandiában⁴³

Említhetnénk még az Európai Unióban további repülőtereket is ahol biometrikus elemek alapján történő automatizált átléptető rendszerek vannak, de szinte mindegyik az említett

⁴² Christof Ferdinand Bundespolizeipräsidium Referat 22 Grenzpolizei: AG Grenzverkehrskontrolle Nemzetközi Határrendészeti Konferencia Határforgalom-ellenőrzési Munkacsoport Ülés Budapest, 2008. november 17.-18.

⁴³ Frontex: BIOPASS Study on Automated Biometric Border Crossing Systems for Registered Passenger at Four European Airports. Warsaw, August 2007, - p. 35.

azonosítási eljárásokat használja. Az ujjnyomat alapján történő személyazonosítás végrehajtásának egyik hátránya az ABC rendszereknél a hitelesítési eljárásoknak a rendszere, amelyről még részletesen szólok az okmányban tárolt ujjnyomat alapján történő azonosítás alfejezetben.

Az ABC rendszer alkalmazása

Az ABC rendszer elhelyezése kiemelt jelentőséggel bír a működési hatékonyságát illetően. Ez az ellenőrzési technológia a jelenlegi ellenőrzési mechanizmus mellett csak a légi átkelőhelyek esetén üzemeltethetőek. Ennek oka az, hogy ott biztosíthatóak azok az optimális körülmények (urasok ellenőrzésre jelentkezése - az utas megy az ellenőrző személyhez, kapuhoz -, megfelelő fényviszonyok, optimális mintavételi lehetőség az utastól, stb.) amelyek biztosítják az ellenőrzés sikerét. Gondoljunk csak bele, hogy hogyan lehetne egy automatizált ellenőrzést végrehajtani egy közúti átkelőhelyen, ahol egy gépkocsival érkezik négy személy, akik ha azonos állampolgárságúak és biometrikus elemeket tartalmazó úti okmánnyal is rendelkeznek, hogyan kerülnek átléptetésre? Csak az utasok vehetnének igénybe egy ABC kaput? Minden sávon, vagy csak egy kijelölt sávon van? Az átkelőhely rendében lehet egy ilyen bonyolult mozgási útvonalat biztonságosan fenntartani? Hogyan kerül ellenőrzésre a gépkocsi vezetője? Tudunk-e humán erőt csökkenteni? Csak néhány kérdés, amelyek behatárolják és a légi átkelőkre korlátozzák jelenleg a rendszer alkalmazását, és még nem említettük a vízi és vasúti átkelőhelyeket.

Az automatizált rendszer kapui egyaránt telepíthetőek a légi átkelőhelyen a schengeni térségbe belépni szándékozó, illetve a schengeni térséget elhagyni kívánó utasok határellenőrzésének vonalában. Az utasok összetétele általában induló és érkező területeken közel azonos, így e tekintetben kizárólag a repülőtér fizikai kialakítása szabhat korlátokat. Figyelembe kell venni azonban, hogy érkezési oldalon az utasok száma az érkező járatok időpontjához igazodva eltérő, míg indulási oldalon kissé egyenletesebb az időbeni eloszlásuk. Az ABC rendszerek kihasználtságának fokozása érdekében a tagállamokban az útlevelkezelő pultokat megelőzően építik ki, de kizárólag olyan távolságban, hogy a vizuális megfigyelés, illetve sikertelen átlépés esetén a hagyományos határellenőrzés feladatai végrehajthatóak lehessenek.

A jogszabályi környezet bemutatása keretében idézett Tanácsi következtetés tükrében az ABC rendszert az útleveleiben tárolt biometrikus elemek alapján kell működniük. Ennek értelmében az arcfelismerés és az ujjnyomat azonosítás jöhet szóba, mint biometrikus azonosítás. A felhasználói kör nagysága, illetve az interoperabilitás biztosítása végett javasolt az ABC rendszer működtetése során az arcfelismerést alkalmazni.

Biometrikus elemek tárolása az úti okmányokban:

A biometrikus adatokat tartalmazó útlevelekben, úti okmányokban a biometrikus adatok rögzítését úgynevezett rádiófrekvenciás azonosító eszközön (Radio-Frequency IDentification, RFID, a továbbiakban: chip) valósítják meg.

Két darab RFID kártya⁴⁴

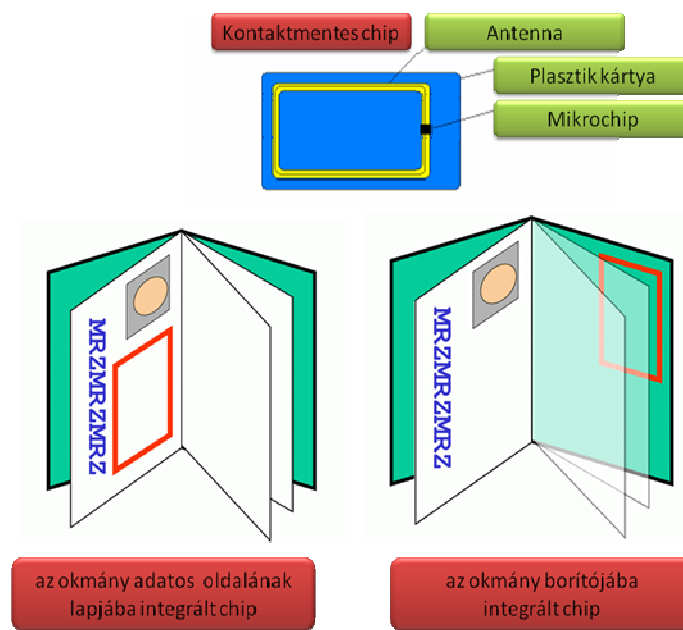
A chip felépítése egyszerű, ahogyan az ábrán is láthatjuk egy mikrochipből és a hozzá csatlakozó antennából áll. Csoportosíthatjuk őket működési frekvencia szerint, olvasási távolság szerint, energiaellátás módja szerint és végezhető műveletek szerint is.

Az energiaellátás módja szerinti csoportosításnál *„működésükben eltérnek a passzív, aktív és szemi-passzív típusok. A passzív kártyák olvasása úgy történik, hogy a kártyát az olvasóhoz közelítve, belépve annak elektromágneses erőterébe, a benne lévő antennában feszültség indukálódik, amely biztosítja a kommunikációhoz és a belső chip működéséhez szükséges energiát. Az aktív tag amint detektálja az olvasó erőterét, saját energiaforrásból sugároz, így nagyobb olvasási távolság érhető el. A szemi-passzív tag a saját működését belső*

⁴⁴ Forrás: <http://cardsupplier.en.made-in-china.com/product/YoyxAXfPalcI/China-Clear-RFID-PVC-Card.html>, 2012.06.10.

energiaforrásból biztosítja, a kommunikációhoz viszont az olvasó által sugárzott jelet használja (csak reflektál).”⁴⁵

Az úti okmányoknál használt chipeknek a kereskedelmi forgalomban megtalálható chippekhez viszonyítva sokkal tartósabbnak kell lenniük, mert amellet, hogy az okmányok időbeni érvényességé általában tíz év, nagyon sok esetben tartós mechanikai igénybevételeknek vannak kitéve. Mivel az úti okmányok alapanyaga még az esetek jelentős részében biztonsági papír, így az esetleges sérülések bekövetkezése lényegesen nagyobb lehet, mint az úgynevezett kártya formátumú (műanyag) okmányok esetében⁴⁶, ahol az okmányba integrált chip tartósan védettnek tekinthető. Az chipnek biztosítania kell a tárolt adat megőrzését az okmány érvényességi idejének végéig. Az úti okmányok esetében a chip elhelyezése leggyakrabban az okmány borítójába vagy az adatos oldalba kerül integrálásra, ahogyan az alábbi ábrán is látható:

RFID elhelyezése⁴⁷

⁴⁵ Bunyitai Ákos: A ma és a holnap beléptető rendszereinek automatikus személyazonosító eljárásai biztonságtechnikai szempontból, Hadmérnök VI. évfolyam 1. szám, - p. 27.

Letöltve: http://hadmernok.hu/2011_1_bunyitai.pdf, 2012.06.29.

⁴⁶ A tartózkodási engedély és a személyazonosító igazolvány is ilyen.

⁴⁷ Szerkesztette: Balla József

Forrás: Machine Readable Travel Documents (MRTDs): History, Interoperability, and Implementation Version: Release 1, Status: Draft 1.4, Date: March 23, 2007

A kontaktmentes chip rögzítési helyére nincs egyértelmű szabály. Minden kiállító állam maga dönti el a helyét, viszont azokba az oldalakba nem kerül integrálásra, amelyek a határátlépések tényét igazoló bélyegzőlenyomatok, illetve vízumok, vagy éppen tartózkodási engedélyek rögzítésére szolgálnak, illetve hivatalos bejegyzéseknek vannak fenntartva. Ezeken a helyeken ugyanis nagyobb fizikai igénybevételnek lennének kitéve.

Az ICAO logikai adatstruktúra (Logical Data Structure) értelmében a chip tároló kapacitását úgy kell kialakítani, hogy azon tárolhatóak legyenek az okmány gépi leolvasását biztosító mezőnek az alfanumerikus adatai, a digitális okmány biztonsági adatai és a biometrikus azonosítók.

A gépi olvasási zóna (Machine Readable Zone, a továbbiakban: MRZ) tartalmazza az okmány tulajdonosára vonatkozó személyes adatokat és az okmány érvényességére vonatkozó adatokat is, amelyek az MRZ mező fölött az adatos oldalon is megtalálhatóak. Biztonsági szempontból is jelentősége van az MRZ adatok chipen történő tárolásának, hiszen összevethető, összehasonlítható az adatok tartalma, így ha az adatos oldalon olyan tartalmi hamisítást hajtottak végre, amit az ellenőrzés első vonalában rendelkezésre álló egyszerű eszközök és módszerek segítségével nincs lehetőség felfedni, akkor a chipen tárolt adatok leolvasásával egyértelművé válik a módosítás.

A második generációs útleveleken tárolt adatok kétszintű védelmi rendszerrel rendelkeznek. Az alapszintű hozzáférés-ellenőrzés biztosítja az útlevél adatos oldalán rögzített személyes adatok chipről történő olvasását. A bővített hozzáférés-ellenőrzés eljárással olvasható csak ki az ujjnyomat adat, amely szenzitív személyes adat.

A két hozzáférési-ellenőrzés különböző hitelesítési (aktív, passzív és chip hitelesítés) eljárások és tanúsítványok kiadásán alapszik.

Ahhoz, hogy a más országok által kiállított, biometrikus adatokat tartalmazó úti okmányok tulajdonosait biometrikus adatok alapján ellenőrizni lehessen, szükséges a tanúsítványok úgynevezett kereszthitelesítése és cseréje.

A magyar okmányok esetében az Országos Aláíró Hitelesítő Hatóságot (CSCA) és az Okmány Aláírót (DS), valamint az Országos Ellenőrző Hitelesítő Hatóságot (CVCA) és az

Okmány Ellenőrzőt (DV) a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (a továbbiakban: KEKKH) üzemelteti a külföldre utazásról szóló 1998. évi XII. tv., illetve a végrehajtását szabályozó 101/1998. (V.22.) Korm. rendelet felhatalmazása alapján, de nem feladata más országok tanúsítványainak a beszerzése.

Az EU Bizottságának C(2008) 8657 számú határozata⁴⁸ alapján minden nemzeti tanúsítvány-hitelesítő hatóságnak (CSCA, CVCA) ki kell alakítani egy tanúsítvány-hitelesítő központot, melynek legfőbb feladata az útlevel tanúsítványok kezelése és hitelesítése.

Ezen túlmenően egy 2009-es Bizottsági Határozat⁴⁹ alapján minden tagországnak kötelező kialakítania egy kapcsolattartási pontot (Single Point of Contact, SPOC), amely biztosítja az on-line kommunikációt a tagországok között a tanúsítványok cseréjéhez, amelynek eredményeként lehetséges a 2252/2004/EK Rendelet által meghatározott biometrikus elemekkel ellátott úti okmányok ellenőrzése.

FELHASZNÁLT IRODALOM

A Tanács 2252/2004/EK Rendelete (2004. december 13) a tagállamok által kiállított útlevelek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról alapján elsődleges biometrikus azonosító az arckép, másodlagos pedig az ujjnyomat. L 385/1

Frontex, European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union: BIOPASS Study on Automated Biometric Border Crossing Systems for Registered Passenger at Four European Airports, Warsaw, August 2007.

Megvalósíthatósági tanulmány a Ferihegy 2 nemzetközi repülőtéren biometrikus zsiliprendszer kialakítására, KHA 2008/3.5.1., Országos Rendőr-főkapitányság, 2010. június

Gregor Pelzl Federal Police Headquarters Potsdam, Border Checks 2015.

⁴⁸ COMMISSION DECISION of 22.12.2008 laying down a certificate policy as required in the technical specifications on the standards for security features and biometrics in passports and travel documents issued by Member States and updating the normative reference documents, Brussels, 22.12.2008 C(2008) 8657 final, Nem nyilvános minősítésű, részleteket nem ismertetek.

⁴⁹ COMMISSION DECISION of 5.10.2009 amending Commission Decision (C(2008) 8657 final) laying down a certificate policy as required in the technical specifications on the standards for security features and biometrics in passports and travel documents issued by Member States, Brussels, 5.10.2009 C(2009) 7476 final

Forrás: Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Főigazgatóság Határrendészeti Főosztály

Christof Ferdinand Bundespolizeipräsidium Referat 22 Grenzpolizei: AG
Grenzverkehrskontrolle

Nemzetközi Határrendészeti Konferencia Határforgalom-ellenőrzési Munkacsoport Ülés
Budapest, 2008. november 17-18.

Frontex: BIOPASS Study on Automated Biometric Border Crossing Systems for Registered
Passenger at Four European Airports. Warsaw, August 2007, - p. 35.

Bunyitai Ákos: A ma és a holnap beléptető rendszereinek automatikus személyazonosító
eljárásai biztonságtechnikai szempontból, Hadmérnök VI. évfolyam 1. szám, - p. 27.

Machine Readable Travel Documents (MRTDs): History, Interoperability, and
Implementation Version: Release 1, Status: Draft 1.4, Date: March 23, 2007

COMMISSION DECISION of 22.12.2008 laying down a certificate policy as required in the
technical specifications on the standards for security features and biometrics in passports and
travel documents issued by Member States and updating the normative reference documents,
Brussels, 22.12.2008 C(2008) 8657 final,

COMMISSION DECISION of 5.10.2009 amending Commission Decision (C(2008) 8657
final) laying down a certificate policy as required in the technical specifications on the
standards for security features and biometrics in passports and travel documents issued by
Member States, Brussels, 5.10.2009 C(2009) 7476 final

Az Európai Parlament és a Tanács 562/2006/EK Rendelete (2006. március 15.) a személyek
határátlépésre irányuló szabályok közösségi kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex)
létrehozásáról.

A Tanács 2252/2004/EK Rendelete a tagállamok által kiállított útlevelék és úti okmányok
biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról

Az Európai Unió Tanácsának stockholmi programja – A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa.

A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló terv megvalósítása a polgárok szolgálatában. A stockholmi program végrehajtásáról szóló cselekvési terv. (Brüsszel, 2010.04.20.)

Az európai adatvédelmi biztos véleménye a tagállamok által kiállított útlevelek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról szóló 2254/2004/EK Rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslatról (2008/C 200/01)

A stockholmi program – A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa, Brüsszel, 2009. december 8. (17024/1/09)